

Wytyczne dotyczące praktycznego wdrażania zasad spełniania wymagań bioasekuracji w gospodarstwach utrzymujących świnie zgodnie z wymaganiami załącznika II RWK 2021/605 z dnia 7 kwietnia 2021. ustanawiającego szczególne środki zwalczania afrykańskiego pomoru świń.

1. Zasady bioasekuracji ustanawia załącznik II do RWK 7 kwietnia 2021r. ustanawiającego specjalne środki kontroli w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń.

2. Zasady bioasekuracji dotyczą gospodarstw utrzymujących świnie:

- w obszarze objętym ograniczeniami I,
 - w obszarze objętym ograniczeniami II,
 - w obszarze objętym ograniczeniami III,
- z których
- świnie będą wywożone poza obszary objęte ograniczeniami;
 - materiał biologiczny będzie wywożony poza obszary objęte ograniczeniami;
 - UPPZ będą wywożone poza obszary objęte ograniczeniami;
 - świeże mięso, surowe wyroby mięsne oraz produkty mięsne otrzymane ze świń utrzymywanych i ubitych w obszarze objętym ograniczeniami II i III będą wywożone poza te obszary.

3. Gospodarstwa, które wprowadzają na rynek zarówno zwierzęta, jak i ww. produkty zwierzęce opisane w pkt 2. muszą wdrożyć następujące zasady utrzymania świń:

a) nie może być bezpośredniego ani pośredniego kontaktu między utrzymywanymi świniami, a co najmniej:

- (i) innymi świniami utrzymywanymi w innych gospodarstwach (np. zakaz naturalnego krycia loch i loszek przez knura pochodzącego z innego gospodarstwa; nie utrzymywanie własnych świń przez pracowników zatrudnionych spoza fermy obsługujących świnie, materiały paszowe używane w gospodarstwie lub materiał ściółkowy; zakaz pożyczania i przywożenia do okresowego użycia sprzętu i narzędzi służących do obsługi świń z i do innych gospodarstw. Wyjątek stanowiłby specjalistyczny sprzęt i urządzenia niezbędny do użycia w budynkach gdzie przebywają świnie po uprzednio wykonanych zabiegach czyszczenia i dezynfekcji);
- (ii) dzikami zarówno żywymi, tuszami dzików odstrzelonych lub zwłokami dzików padłych;

b) każdorazowa zmiana obuwia i odzieży roboczej przy wejściu i wyjściu do/z budynku inwentarskiego, w którym przebywają świnie. Należy ustanowić wydzieloną strefę (np. oddzielną ścianką działową lub ławką), poza którą nie można przemieszczać się bez zmiany odzieży i obuwia;

c) mycie i dezynfekcja rąk oraz dezynfekcja obuwia przy wejściu do pomieszczeń inwentarskich (środki używane do odkażania spełniają wymagania i zarejestrowanych zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o produktach biobójczych);

d) brak jakiegokolwiek kontaktu z utrzymywanymi świniami przez okres co najmniej 48 godzin przez osoby uczestniczące w polowaniu lub odstrzale sanitarnym, na którym pozyskano dziki lub jakiegokolwiek innego kontaktu z dzikami, tuszami lub zwłokami dzików;

e) obowiązuje zakaz wstępu nieupoważnionych osób lub wjazdu nieupoważnionych środków transportu do gospodarstwa, w tym do pomieszczeń, w których trzymane są świnie. Oznacza to konieczność rejestracji wraz z zapisaniem celu wizyty wszystkich osób wchodzących do budynków inwentarskich o istotnym znaczeniu jak chlewnia, magazyn materiałów ściółkowych i pasz;

f) obowiązkowe jest rejestrowanie wszystkich osób i środków transportu, wkraczających do gospodarstwa, w którym trzymane są świnie (przykłady rejestrów znajdują się na stronie (<https://www.wetgiw.gov.pl/nadzor-weterynaryjny/materialy-pomocnicze-dla-hodowcow-swin>));

g) pomieszczenia i budynki gospodarstwa, w którym trzymane są świnie, muszą:

(i) być zbudowane w taki sposób aby żadne inne zwierzęta z zewnątrz nie mogły wejść do budynków lub pomieszczeń, ani mieć kontaktu ze świniami utrzymywanymi w budynku/pomieszczeniu, ich paszą i ściółką (system zabezpieczeń przeciw owadom może być zorganizowany poprzez używanie lamp owadobójczych, lepów, repelentów, środków owadobójczych używanych na zewnątrz i wewnątrz budynków, larwicydów oraz odpowiednim zabezpieczeniu zbiorników przechowywania gnojowicy (obornika), osuszaniu terenu wokół budynków (nie dopuszczenie do utrzymywania się stojącej wody, bezodpływowych oczek wodnych itp.);

(ii) umożliwiać wykonanie mycia i dezynfekcji rąk;

(iii) umożliwiać dokonanie mycia i dezynfekcji tych pomieszczeń;

(iv) posiadać warunki w postaci wydzielonego miejsca do zmiany obuwia i odzieży przed wejściem do pomieszczeń, w których trzymane są świnie (np. szatni przepustowej lub miejsca oddzielonego ławką, ścianką działową itp.);

h) posiadać ogrodzenie chroniące przynajmniej pomieszczenia, w których trzymane są świnie oraz budynki, w których przechowywana jest pasza i ściółka. Ogrodzenie gospodarstwa, które obejmuje, poza ww. wymienionymi, także obiekty mieszkalne i inne, w szczególności siedlisko, uznaje się za spełniające ww. wymaganie. Ściana budynków z odpowiednio zabezpieczonymi otworami okiennymi i nie posiadająca otworów wejściowych/wjazdów do budynku, może stanowić barierę spełniającą wyznaczony cel. W przypadku braku spełnienia tego wymogu należy poinformować podczas kontroli o konieczności wykonania obowiązku bez

uszczerbku dla możliwości wprowadzania świń na rynek poza obszary objęte ograniczeniami I, II i III do końca października 2021r. jeżeli:

- nie ma bezpośredniego zagrożenia ewentualnego rozprzestrzeniania się wirusa ASF z gospodarstwa z powodu braku ogrodzenia (inne wymagania są w pełni spełnione),
- świnię z tego gospodarstwa nie mogą być przemieszczane do innych państw członkowskich lub krajów trzecich,
- istnieje inny sposób zabezpieczenia budynków inwentarskich oraz magazynów pasz i ściółki przed dzikimi zwierzętami,

i) w pierwszej fazie tj. maksymalnie do 31 października 2021r. tzw. „Plan bezpieczeństwa biologicznego” „zatwierdzony” przez właściwego PLW, uwzględniający profil gospodarstwa i ustawodawstwo krajowe musi być sporządzony dla tych gospodarstw, w których pracuje minimum jedna osoba z zewnątrz. „Zatwierdzenie”, czyli potwierdzenie sporządzenia dokumentacji zawierającego wszystkie wymagane poniżej elementy będzie częścią składową kontroli spełnienia zasad bioasekuracji.

Do końca października br. kontrole posiadania tzw. „Planu bezpieczeństwa biologicznego” powinny być przeprowadzone również w podmiotach nie zatrudniających dodatkowych pracowników spoza gospodarstw. W przypadkach braku „Planu” należy poinformować posiadaczy zwierząt, że od listopada 2021r. nie będzie możliwe wydawanie zgody na przemieszczanie poza obszar objęty ograniczeniami I, II i III, w którym zlokalizowane jest gospodarstwo, a mięso z takich świń będzie mogło być umieszczane wyłącznie na rynku krajowym.. W takich gospodarstwach elementy „Planu” powinny obejmować pkt 4 (i), (ii), (iii) (v), (vi), (vii).

4. Plan bezpieczeństwa biologicznego obejmuje co najmniej:

- (i) ustanowienie w gospodarstwie stref „czystych” i „brudnych” dla pracowników, w zależności od typu gospodarstwa, takich jak szatnie, prysznic, stołówka.
Część czysta może obejmować wyłącznie budynki inwentarskie oraz miejsca przechowywania gotowej do użycia paszy i ściółkę. Nie wymaga się tzw. szatni przepustowych ale jeśli jest to musi być zaznaczone, że szatnia na ubrania używane poza budynkami jest częścią brudną.
- (ii) ustanowienie zasad dotyczących wprowadzania nowych świń do gospodarstwa. Czy zakupione świnię wprowadzane są do budynków/pomieszczeń, gdzie już przebywają zwierzęta, czy stosowany jest system całe puste- całe pełne. Jeśli w budynku przebywają już inne świnię w jaki sposób odizolujemy nowe świnię na okres 30 dni od dnia ich wprowadzenia np. poprzez umieszczenie ich w osobnym kojcu i wykonywanie ich obsługi na końcu. Jakie dokumenty muszą towarzyszyć świniom w czasie transportu oraz skąd pochodzą.
- (iii) opracowane procedury czyszczenia i dezynfekcji

pomieszczeń, środków transportu, sprzętu przetrzymywanego na fermie i higieny pracowników (osób obsługujących świnie);

- (iv) opracowane zasady zapewnienia żywności dla pracowników na terenie gospodarstwa oraz zakazu trzymania świń przez osoby pracujące bezpośrednio przy świniami;

- (v) jeśli dotyczy program szkoleń dla pracowników, w tym każdego nowoprzyjętego do pracy przed podjęciem czynności, obejmujący co najmniej: zasady higieny, wejścia i wyjścia do/z budynków, gdzie utrzymywane są świnie, w tym zmianę odzieży i obuwia, zasady prawidłowego mycia i dezynfekcji rąk, obuwia, urządzeń, sprzętu i pomieszczeń, podstawowej oceny stanu zdrowia świń. O zasadach bioasekuracji przy obsłudze zwierząt w gospodarstwie powinni też być poinformowani domownicy.

W gospodarstwach nie zatrudniających osób z zewnątrz do obsługi świń, paszy i materiałów ściółkowych spełnienie tego wymogu następuje przez posiadanie ulotek informacyjnych, uczestnictwie min raz na 2 lata w spotkaniach szkoleniowych w sprawie zasad kontroli i zapobiegania ASF organizowanych dla hodowców świń;

- (vi) ustanowienie i przegląd minimum raz na rok lub kiedy zaistnieje potrzeba, zasad obejmujących przemieszczanie się ludzi, zwierząt, urządzeń i sprzętu wewnątrz gospodarstwa w celu zapewnienia właściwego oddzielenia różnych jednostek epizootycznych (np. budynków, obszarów produkcyjnych fermy jak porodówki, odchowalnie, tuczarnie), zasady dotyczące ustanowienia konkretnych wejść i wyjść do budynków oraz uniknięcia bezpośredniego lub pośredniego kontaktu świń z UPPZ w tym odpady kuchenne powstającymi w gospodarstwie, a także zwierzętami z innych jednostek epizootycznych. Opracowane procedury przekazania padłych świń do unieszkodliwienia w zakładach sektora utylizacyjnego (odbiór przez uprawniony podmiot z podaniem nazwy i kontaktowego numeru telefonu lub adresu mailowego, wypełnienie oświadczeń w dokumentach handlowych o zgłoszeniu upadków PLW;

- (vii) procedury i instrukcje dotyczące stosowania zasad wymagań bioasekuracji podczas konieczności dokonywania napraw, remontów, czy konserwacji urządzeń lub innej infrastruktury budynku gdzie przebywają świnie, przechowuje się pasze i ściółkę, w tym zasady wejścia do tych budynków i wyjścia;

- (viii) zasady przeprowadzania audytów i lub samooceny opracowanych i stosowanych zasad bioasekuracji w tym „Planu bezpieczeństwa biologicznego”. Minimum raz na rok taki przegląd dokumentacji powinien być robiony lub po każdej zmianie jak zwiększenie produkcji (nowe budynki), zmiany sposobu zakupu zwierząt, zmiana typu gospodarstwa np. z obiegu zamkniętego na tucz. W przypadku gospodarstw do 50 sztuk średniorocznie audyt przeprowadzany będzie w ramach kontroli PLW.

5. Kontrole PLW lub urzędowych lekarzy weterynarii w gospodarstwach prowadzone są z częstotliwością:

- w obszarach objętym ograniczeniami I i II dwa razy do roku w odstępach min. 4 miesięcy. Kontrola sprawdzająca w przypadku wykrytych uchybień może być zaliczona do wymogu częstotliwości wizyt jeśli odbywała się z uwzględnieniem nakazanego interwału czasowego,

- w obszarze objętym ograniczeniami III 4 razy do roku w odstępach 3 miesięcznych. Liczba kontroli może być zmniejszona do 2 rocznie, jeśli ostatnia kontrola warunków utrzymania świń potwierdziła spełnienie wymagań bioasekuracji oraz prowadzony jest monitoring i nadzór choroby określony przepisami art. 16 ust. 1 lit. c RWK.

6. Wobec gospodarstw, które nie umieszczają na rynku świń i produktów pochodzących od świń lub nie przemieszczają świń poza obszar objęty ograniczeniami, w którym same się znajdują, w dalszym ciągu i w pełnym zakresie należy stosować przepisy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń. W zakresie przemieszczeń wewnątrz obszarów objętych ograniczeniami oznacza to przede wszystkim, że przemieszczenia wymagają uzyskania pozwolenia właściwego PLW, zaopatrzenia przesyłki w świadectwo zdrowia oraz nie muszą być poprzedzone pobraniem prób do badań laboratoryjnych w kierunku ASF.